

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0511U000062

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-01-2011

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пилипенко Олексій Іванович

2. Pylypenko Oleksiy Ivanovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 08.00.09

Назва наукової спеціальності: Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 26-01-2011

Спеціальність за освітою: 8.050106

Місце роботи здобувача: Національна академія статистики, обліку та аудиту

Код за ЄДРПОУ: 04837462

Місцезнаходження: 04107, м. Київ, вул. Підгірна, 1

Форма власності:

Сфера управління: Державна служба статистики України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 14.052.01

Повне найменування юридичної особи: Державний університет "Житомирська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05407870

Місцезнаходження: вул. Чуднівська, 103, м. Житомир, Житомирський р-н., Житомирська обл., 10005, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія статистики, обліку та аудиту

Код за ЄДРПОУ: 04837462

Місцезнаходження: 04107, м. Київ, вул. Підгірна, 1

Форма власності:

Сфера управління: Державна служба статистики України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 06.35.31

Тема дисертації:

1. Корпоративні права в системі бухгалтерського обліку: теорія, методологія, організація
2. Corporate rights in accounting system: theory, methodology, organization

Реферат:

1. Мета дослідження: розробка теоретичних, методологічних і організаційних положень бухгалтерського обліку операцій з корпоративними правами для сприяння підвищенню ефективності управління корпорацією, зменшенню корпоративних конфліктів та підвищенню інвестиційної привабливості й конкурентоспроможності акціонерних товариств України на ринках капіталів. Об'єкт дослідження: відображення в системі бухгалтерського обліку процесів придбання, використання та відчуження корпоративних прав. Предмет дослідження: теоретико-методологічні та організаційні проблеми розвитку бухгалтерського обліку операцій з корпоративними правами. Методи дослідження: системний підхід, а саме: агентська теорія, теорія фірми, теорія трансакційних витрат. Діалектичний метод, аналіз, синтез, індукція та дедукція, історико-правовий метод, методи теоретичного узагальнення, групування, абстрактно-логічний метод, моделювання, бібліографічний, бібліометричний. Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні теоретичних, методологічних та організаційних положень та розробці й наданні практичних

рекомендацій з удосконалення бухгалтерського обліку корпоративних прав. вперше одержано: комплексний підхід до відображення в бухгалтерському обліку операцій з корпоративними правами на основі застосування неоінституційних теорій (агентська теорія, теорія фірми, теорія трансакційних витрат), що дозволило розробити методологію бухгалтерського відображення корпоративних прав; ідентифікацію системи об'єктів бухгалтерського обліку, пов'язаних з процесами придбання, використання та відчуження корпоративних прав, що сприяє створенню інформаційно-аналітичного забезпечення корпоративного управління; теоретичне обґрунтування методологічних засад аналізу інвестиційної привабливості корпорації, яке охоплює всі рівні економічної системи та відповідає сучасним потребам інвесторів щодо захисту власних інвестиційних ресурсів і дозволяє врахувати зовнішні та внутрішні фактори, які можуть вплинути на результат інвестування; удосконалено: склад критеріїв відбору для проведення статистичного дослідження діяльності корпоративних структур, що дозволить їх ідентифікувати в структурі інституційних одиниць; зміст обліково-аналітичної інформації для забезпечення системи корпоративного управління на основі класифікації корпоративних прав для цілей бухгалтерського обліку (за ознаками майнового змісту та повноти); організаційні положення формування єдиної облікової політики корпорацій шляхом встановлення відповідного порядку її здійснення, дотримання якого сприятиме єдності інтерпретації даних бухгалтерського обліку та показників фінансової звітності в межах корпорації; елементи облікової політики корпорацій за основними її об'єктами - корпоративні цінні папери (способи надходження, напрями аналітичного обліку, порядок формування та виплати відсотків), похідні цінні папери (розрізи аналітики, порядок переоцінки, механізм виконання контрактів) і дивіденди (порядок нарахування та виплати, визначення бази для нарахування), що забезпечує належну організацію бухгалтерського обліку операцій з корпоративними правами; теоретичні засади облікової політики корпоративного підприємства в частині включення способів збільшення вартості чистих активів у разі їх невідповідності розміру статутного капіталу для забезпечення безперервності діяльності та порядку розрахунку компенсації у разі виходу учасника; - методологію бухгалтерського обліку операцій з корпоративними правами, що полягає в науковому обґрунтуванні методологічних принципів, покладених в основу розробки методичного підходу до бухгалтерського обліку операцій, пов'язаних з: поверненням корпоративних прав учасникам при ліквідації юридичної особи, що дозволяє об'єктивно розраховувати суми, що належать засновникам за їх корпоративними правами; передачею майна та зобов'язань (без створення дочірнього підприємства), а також збільшення розміру статутного капіталу новоствореного підприємства при реорганізації шляхом виділення; відчуженням корпоративних прав у майні юридичних осіб, в частині розробки методик обліку процесів купівлі-продажу корпоративних прав, порядку розподілу номінальної вартості викуплених корпоративних прав між його учасниками і подальшого їх "наповнення" за рахунок власних джерел товариства або додаткових внесків учасників; комплекс методичних заходів з удосконалення бухгалтерського обліку грошового забезпечення створення та використання фонду нарахування дивідендів акціонерам за рахунок нерозподіленого прибутку через резервування коштів на спеціальному поточному рахунку, на який буде надходити виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); звітність підприємств, що реорганізуються, в частині збереженості балансу підприємства-правопопередника, шляхом доповнення його записами, які стосуються його коригування (збільшення статутного капіталу, зміна в аналітичному обліку складу засновників), що дозволяє спростити формування інформаційного забезпечення процедури реорганізації та уникнення проблем її практичної реалізації; складові організації економічного аналізу в корпорації через дотримання технічного, методичного, кадрового та інформаційного забезпечень з метою формування адекватної облікової політики корпорацій, що реалізується шляхом вивчення її організаційної структури, особливостей діяльності в цілому та кожного члена окремо з метою досягнення конкурентних переваг; дістало подальший розвиток: перелік класифікаційних ознак ідентифікації корпорацій в структурі інституційних одиниць (зокрема за ознаками: правовий статус, економічні цілі, соціальні цілі, інституційне підґрунття); теоретико-методичні підходи до бухгалтерського обліку операцій з придбання корпоративних прав у юридичних і фізичних осіб, що враховує вимоги й усуває суперечності окремих норм чинного законодавства та відповідає економічній сутності здійснених операцій; організаційні положення щодо

формування та представлення інформації про корпоративні права суб'єкта господарювання через його бухгалтерську звітність в частині розробки форм внутрішньої звітності, які розкривають питання взаємозв'язку статутного капіталу з часткою корпоративних прав і розміром нарахованих дивідендів, що сприяє забезпеченню достовірності, аналітичності та прозорості інформації щодо розрахунків з учасниками в корпоративних підприємствах; сутність поняття "інвестиційна привабливість" як сукупності перспективних можливостей вкладення коштів з метою отримання економічних вигід у майбутньому як наслідок результатів минулої господарської діяльності потенційного об'єкта інвестування, суб'єктивно оцінюваною інвестором. Ступінь впровадження: результати дослідження впроваджено в практичну діяльність Аудиторської Палати України, Державного комітету статистики України, ЗАТ "Ю.Ф.СІ.", ЗАТ "Енергопромвентиляція" Національної академії статистики, обліку та аудиту, Житомирського державного технологічного університету

2. Purpose of research: development of theoretical, methodological and organizational statements of accounting for transactions with corporate rights for increasing the efficiency of corporate management, reducing corporate conflicts as well as promoting investment attractiveness and competitiveness of Ukrainian joint-stock companies at capital markets. Object of research: accounting reflection of acquisition, usage and expropriation of corporate rights. Subject of research: theoretical, methodological and organizational issues of accounting for transactions with corporate rights. Methods of research: system approach, i.e. agent theory, firms' theory, transaction costs' theory, dialectic method, analysis, synthesis, induction, deduction, historical and legal methods, methods of theoretical generalization, grouping, abstract and logical method, modeling, bibliographic and bibliometric methods. Scientific novelty of the results obtained lies in the grounding of the theoretical, methodological and organizational statements as well as development and proposition of the practical recommendations on improving accounting for corporate rights. For the first time the issues as follows have been obtained: complex approach towards accounting reflection of transactions with corporate rights based on the application of noninstitutional theories (agent theory, firms' theory, transaction costs' theory), which allowed developing the methodology of accounting reflection of corporate rights; identification of accounting objects connected with the processes of acquisition, usage and expropriation of corporate rights, which assists in creating information and analytical support of corporate management; theoretical grounding of methodological statements of analysis of corporation's investment attractiveness, that comprises all levels of the economic system and meets present-day needs of investors concerning the safeguarding of their own investment resources and allows taking into consideration external and internal factors, which can have a certain impact on investment outcomes; the issues have been improved as follows: composition of the selection criteria for carrying out statistical research of corporations' activity, which will assist in their identification in the structure of institutional units; essence of the accounting and analytical information for providing corporate management system on the basis of the classification of corporate rights for accounting purposes (by the features of property composition and plentitude); organizational statements of forming a unified accounting policy of corporations by setting a corresponding succession of its realization, sticking to which will assist in the integrity of interpreting accounting data and indexes of financial statements within a corporation; elements of accounting policy of corporations by its objects – corporate securities (ways of incomings, directions of analytical accounting, order of forming and paying out interests), derivative securities (analytical sections, order of revaluation, mechanism of contract execution) and dividends (order of accruing and paying out, setting accrual basis), which secures the appropriate accounting organization of transactions with corporate rights; theoretical grounds of accounting policy of a corporation in the part of including ways of increasing the cost of net assets in case of their discrepancy to the amount of authorized capital for securing on-going principle and the order of calculating compensation in case of partner's withdrawal; methodology of accounting for transactions with corporate rights, which lies in the scientific grounding of methodological principles, which form the basis for developing the methodic approach towards accounting for transactions connected with: the return of corporate rights to the stockholders in case of entity's liquidation, which assists in objective estimation of the sums belonging to the incorporators according to their corporate rights; transfer of property and obligations (without setting up of a subsidiary company), as well as the increase of

authorized capital of the newly-created enterprise in the result of reorganization by way of separation; alienation of corporate rights legal entities' property in the part of developing methods of accounting for purchasing and selling of corporate rights, order of allocating nominal value of the bought out corporate rights between its shareholders and their further "filling" by means of company's internal sources or additional stockholders' contributions; set of methodic measures on improving accounting for cash supply of creating and using fund for accruing dividends to stockholders at the expense of retained earnings through reserving money on a special account for accumulating proceeds from the goods sold (products, works, services); reporting of companies under reorganization in the part of preserving the balance of a company-predecessor by supplementing it with the records concerning adjustments (increase of the authorized capital, change of incorporators in the analytical accounting), which allows to simplify the formation of information support of the procedures connected with reorganization as well as to avoid problems of its practical realization; components of organizing economic analysis at a corporation through following technical, methodic, personnel and information support aimed at adequate accounting corporate policy, which can be implemented by studying corporation's organization structure, peculiarities of activity on the whole and every member in particular aimed at reaching competitive advantages; the following issues undergone further development: the list of classification characteristics of identifying corporations in the structure of institutional units (in particular, by the features as follows: legal status, economic goals, social targets, institutional grounds); theoretical and methodical approaches towards accounting for transactions with purchasing corporate rights from legal entities and individuals, which take into consideration the requirements and remove contradictions between separate norms of current legislation and meet the economic essence of the performed transactions; organizational statements towards forming and presenting the information on corporate rights of a business entity through its accounting reporting in the part of developing forms of internal reporting, which disclose issues of the interrelations of the authorized capital with the share of corporate rights and the size of the accrued dividends, which assists in securing credibility, analyticity and transparency of information concerning settlements with the stakeholders in corporations; essence of the concept "investment attractiveness" as a totality of perspective possibilities of investing money with the purpose of getting economic benefits in future as a result of the past business activity of the potential object of investment, subjectively estimated by the investor. Implementation of results: the research results have been introduced into the activity of the Auditing Chamber of Ukraine, State Committee of Statistics of Ukraine, Closed Joint-Stock Company "Yu.F.C", Closed Joint-Stock Company "Energopromventyliatsia", National Academy of Statistics, Accounting and Auditing, Zhytomyr State Technological University.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Малюга Наталія Михайлівна
2. Maluga Natalia Mukhajlivna

Кваліфікація: д.е.н., 08.06.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мних Євген Володимирович
2. Мних Євген Володимирович

Кваліфікація: д.е.н., 08.00.12

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чижевська Людмила Віталіївна
2. Чижевська Людмила Віталіївна

Кваліфікація: д.е.н., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жук Валерій Миколайович

2. Жук Валерій Миколайович

Кваліфікація: д.е.н., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Бутинець Франц Францович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Бутинець Франц Францович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.